

Veiledning i hvordan du gjengir og oppgir kilder

APA-standarden med litteratureksempler

Norges idrettshøgskole - Biblioteket
2.utgave 11.01.2010

Forord

1.utgave av dette dokument ble utgitt 08.06.2005, revidert 16.05.2009.

De fire første kapitlene inneholder de sentrale opplysningene om:

- kildebruk
- hvordan du gjengir kilder med sitater og omformuleringer
- hvordan du oppgir disse ved hjelp av teksthenvisinger og referanser i litteraturlista

Kapittel 5, "APA – Litteratureksempler med kommentarer", utgjør den mest omfattende delen av veiledningen, og er ment å fungere som et oppslagsverk.

For å gjengi og oppgi kilder er APA-standarden vedtatt brukt for bacheloroppgaver og anbefalt brukt for masteroppgaver ved Norges idrettshøgskole. Det viktigste er at du oppgir kildene, at de lar seg identifisere og at teksthenvisinger og referansene i litteraturlista er utformet på en konsekvent måte.

Innhold

Forord	2
Innhold.....	3
1. Kildebruk	4
2. Teksthenvisinger og litteraturliste.....	5
3. Direkte sitater og skriftbildet.....	6
4. Standarder for angivelse av kilder.....	7
5. APA - Litteratureksempler med kommentarer.....	8
5.1 Sitering i teksten	8
5.2 Litteraturliste	11
6. Bruk og gjengivelse av tabeller, figurer eller bilder	19
7. Skal du skrive på engelsk?	20
7.1 Oversettelse.....	20
7.2 Hvis du skal publisere i engelskspråklige tidsskrifter:.....	20
8. Fotnoter	21
9. Referansehåndteringsverktøy	22
10. Litteraturliste.....	23

1. Kildebruk

Studieoppgaver og annen faglig litteratur vil ofte bygge på materiale som er publisert tidligere. Det kan være snakk om idéer, formuleringer, forskningsresultater, statistikk, resonnementer osv.

Du må oppgi kilder til dette materialet fordi:

- Det er viktig å anerkjenne andre forfatteres bidrag
- Leseren skal gis mulighet til å identifisere og gjenfinne kildene du refererer til

Å fremstille resultatet av andres arbeid som sitt eget, regnes som **plagiering!** Ved oppgavevurdering blir dette oppfattet som fusk, selv om det ikke har vært din intensjon.

Gjengir du **allment kjente opplysninger og synspunkter**, trenger du ikke å oppgi kilder. Dette kan for eksempel gjelde opplysninger som du lett kan finne i et oppslagsverk. Oppgi kilden hvis du er i tvil, eventuelt spør din veileder.

Som en hovedregel **skal du bare henvise til kilder du selv har lest**, og ikke til kilder som du bare har kjennskap til via en sekundærkilde.

Materiale som er publisert tidligere kan du enten gjengi som:

- Sitat (ordrett gjengivelse, også kalt direkte sitat)
eller
- Parafrase (fri gjengivelse/omformulering, også kalt indirekte sitat)

Begrepet "sitering" omfatter altså både direkte og indirekte sitater.

2. Teksthenvisinger og litteraturliste

Kilden til sitatet eller parafrasen skal oppgis både som en kort henvisning i selve teksten, og som en referanse med mer utfyllende opplysninger plassert i en litteraturliste.

- **Teksthenvising ved sitat:**

Drømmer er "the royal road to the unconscious" (Freud, 1900, s. 45).

- **Teksthenvising ved parafrese:**

Freud (1900) hevdet at drømmetolkning avslører sannheten om vår underbevissthet (s. 45).

- **Litteraturliste:**

Freud, S. (1900). The interpretation of dreams. London: Hogarth Press.

Eksemplene følger den såkalte navn-år metoden (se kapittel 4 "Standarder for angivelse av kilder"), hvor teksthenvisingen i utgangspunktet skal gi informasjon om forfatters etternavn, årstall for publikasjonen og sidetall hvis det dreier seg om et direkte sitat.

Hvis en parafrese refererer til bestemte sider i et dokument, ta gjerne med sidetall her også.

Elementene i teksthenvisingen kan du plassere samlet i en parentes bak sitatene. De kan også skilles hvis du for eksempel lar forfatters navn bli en del av den løpende teksten.

Alle referanser i litteraturlista skal være vist til i teksten og omvendt: alle kilder det blir vist til i teksten skal føres opp i litteraturlista.

Ønsker du å gjøre leseren oppmerksom på annen litteratur, skal opplysninger om disse stå for seg selv under overskrifter som for eksempel "Øvrig litteratur" eller "Pensumbøker".

Husk å notere kilder etter hvert som du kladder, så slipper du å lete de fram igjen senere!

Lag deg et system hvor du fortløpende registrerer alle aktuelle opplysninger om kildene, for eksempel med bruk av Word eller programmer som Reference Manager (Se kapittel 9). I din egen kladd må du skille klart mellom hva som er ordrette sitater, hva som er omformuleringer, og hva som er dine egne idéer og kommentarer.

3. Direkte sitater og skriftbildet

Ordrette gjengivelser må typografisk skille seg tydelig ut fra den øvrige teksten. Det er vanlig å bruke anførelstegn eller innrykk, avhengig av lengden på sitatet:

- Hvis sitatet er lenger enn 40 ord, skal en bruke innrykk med blanklinje før og etter sitatet. Da brukes ikke anførelstegn
- Sitater som er færre enn 40 ord skal integreres i teksten med anførelstegn

Du skal i prinsippet ikke gjøre endringer i originaltekstens formulering eller rettskriving. Men noen tilpasninger kan være nødvendige.

- **Feil i sitatet:**

"Doktorgradsstudiet handler om habilituring [*sic*] av forskeren"

- **Sitat i sitatet:**

"Forsett betyr at lovbryteren med 'viten og vilje' har foretatt en ulovlig handling"

- **Utelatelse av ord:**

"Fjellklatring er en ekstremsport ... og bør forbys"

- **Egne uthevelser:**

"Rituelle planleggingsdokumenter er en *uting*" [kursiv er tilføyet]

- **Forklaringer:**

"Det [Kulturdepartementet] skulle aldri ha godkjent planene fra BK"

4. Standarder for angivelse av kilder

Eksemlene i kapittel 2 følger standarden til American Psychological Association (APA). APA bruker Harvardsystemet (også kalt navn-år-metoden), og er utbredt innen de samfunnsvitenskapelige fagene.

Innen det medisinske fagfeltet er Vancouverstilen mye brukt. Du finner en kortfattet veiledning på engelsk her: <http://www.library.uq.edu.au/training/citation/vancouv.pdf>. Se også www.nlm.nih.gov/bsd/uniform_requirements.html for liste med litteratureksempler og <http://www.icmje.org/> for mer informasjon.

En annen standard i bruk innen tverrfaglige felt er Chicago Style – se www.bedfordstmartins.com/online/cite7.html.

Dersom du ønsker å publisere en artikkel i et nasjonalt eller internasjonalt tidsskrift, må du følge det aktuelle tidsskriftets krav til standard. Slike opplysninger kan du finne her: <http://mulford.meduohio.edu/instr/>.

5. APA - Litteratureksempler med kommentarer

For å finne opplysninger om forfatter, tittel, utgiver osv. om en bok eller kapittel i bok, må du bruke tittelsiden – ikke bok-coveret.

5.1 Sitering i teksten

Her finner du eksempler på hvordan du skal sitere i teksten. Se 5.2. Litteraturliste for utforming av litteraturlisten.

- [Forfatter](#)
- [Henvisning til flere verk samtidig](#)
- [Henvisning til ett verk av forfatter\(e\) som har utgitt flere verk samme år som det henvises til andre steder i dokumentet](#)
- [Webdokumenter](#)
- [Programvare](#)
- [Publikasjoner under trykking](#)
- [Muntlige kilder, brev, epost, forelesninger, samtaler osv.](#)
- [Sekundærkilder](#)

Forfatter

Merk at i APA-sammenheng omfatter begrepet forfatter både **personlig** forfatter og **korporativ** forfatter (kan være f.eks. en institusjon eller forening). Dessuten regnes også **redaktør** som forfatter, når teksthenviseingen går på hele verket, og ikke bare kan knyttes til et bestemt kapittel i verket. I sistnevnte tilfelle er **det forfatteren til det enkelte kapittel** som regnes som forfatter.

Av hensyn til språklig flyt og plassbesparelse, trenger du ikke å oppgi alle forfattere hver gang du siterer en og samme kilde. Se detaljer om dette under de enkelte eksemplene.

Ingen forfatter

(Av med lua, 2005)

Neste gang: gjentas

De 2-3 første ordene av tittelen, eller hele hvis tittelen er kort.

1 forfatter

(Syversen, 2005)

Neste gang: gjentas

2 forfattere

(Syversen & Eide, 2005)

Neste gang: gjentas

3-5 forfattere

(Syversen, Eide & Wold, 2005)

Neste gang: (Syversen et al., 2005)

"et al." betyr "og andre"

6 eller flere forfattere

(Syversen et al., 2005)

Neste gang: gjentas

Merk: i litteraturlisten skal du oppgi de 6 første forfatterne (etterfulgt av "et al." hvis det er flere forfattere).

Korporativ forfatter

(Vestfold fylkeskommune, 2005)

Neste gang: gjentas

(Norges idrettsforbund og olympiske komité [NIF], 2005)

Neste gang: (NIF, 2005)

(World Cancer Research Fund [WCRF], 2009)

Neste gang: (WCRF, 2009)

Hvis korporativ forfatter har en kjent og godt innarbeidet navneforkortelse: ha forkortelsen i skarpe klammer første gang og bruk bare denne forkortelsen deretter.

Korporativ forfatter – Norske offentlige publikasjoner

(Personopplysningsloven, § 8, 2000)

Neste gang: gjentas

(Forskrift om opptak, studier og eksamen ved NIH, 2005)

Neste gang: gjentas

(NOU 2001: 22)

Neste gang: gjentas

(St.meld. nr 14 (1999-2000))

Neste gang: gjentas

Når offentlige utvalg, departementer osv. er korporativ forfatter, er det ofte mer hensiktsmessig å henvise til en standard kort-tittel, eller en kortform av serietittelen (Spangen, 2004). Den samme kortformen må brukes i litteraturlisten.

Henvisning til flere verk samtidig

Noen ganger ønsker man å henvise til flere kilder til ett og samme saksforhold.

Ulike forfattere

(Andresen, 1988; Bergh, 2004; Syversen, 1999)

Neste gang: gjentas

Samme forfatter(e)

(Syversen, 1999, 2000, 2002)

Neste gang: gjentas

Samme forfatter(e), samme år

(Syversen, 1999a, 1999c, 1999d)

Neste gang: gjentas

Bokstavene er hentet fra litteraturlista hvor de også skal stå rett etter årstallet. Det er rekkefølgen verkene får i litteraturlista som avgjør bokstaven. Siden både forfatter og årstall er like, blir verkene videre ordnet alfabetisk etter tittelen.

Henvvisning til ett verk av forfatter(e) som har utgitt flere verk samme år som det henvises til andre steder i teksten din

(Syversen, 1999c)

Neste gang: gjentas

Bokstaven er hentet fra litteraturlisten. Se forrige punkt (Henvvisning til flere verk samtidig: samme forfatter(e), samme år).

Webdokumenter

Her kan du følge de samme reglene som gjelder for trykte dokumenter.

Uten år

(Syversen, u.å.)

Neste gang: gjentas

"u.å." betyr "uten år"

Skriv at kilden er uten år hvis den mangler opplysninger om årstall og seneste oppdatering.

Uten sidetall

(Syversen, avsnitt 5)

Neste gang: gjentas

Ved henvisning til ordrette gjengivelser hender det at kildene ikke har sidetall. Da kan du i stedet opplyse hvilket avsnitt teksten er hentet fra.

Programvare

(Mat på data (5.0))

Neste gang: gjentas

Hvis en person har rettighetene til programvaren, settes han/hun som forfatter. Hvis ikke, behandler du henvisningen som dokument uten forfatter.

Publikasjoner under trykking

(Syversen, under trykking)

Neste gang: gjentas

Muntlige kilder, brev, epost, forelesninger, samtaler osv.

(Syversen, e-post, 3.juli, 2003)

Neste gang: gjentas

Henvisninger til muntlige kilder, brev osv. skal bare oppgis i teksten. Da de ikke kan gjenfinnes av andre, skal de ikke føres inn i litteraturlista! Fotnoter kan eventuelt brukes til å gi utfyllende opplysninger.

NB! Du må spørre avsender av brev/e-post om lov til å gjengi innhold fra disse. Sørg også for å få bekreftelse fra f.eks. foreleser om at du har gjengitt vedkommende riktig.

Sekundærkilder

Sekundærkilde er en kilde som bygger på en originalkilde ved at den henviser, referer eller bygger på originalkilden.

Nygaards studie (sitert av Syversen, 2003) viser at ... Neste gang: gjentas

Inkludér originalkilden i den løpende teksten, og ha sekundærkilden (den du har lest) i parentes.

Det er bare sekundærkilden som skal oppgis i litteraturlista.

5.2 Litteraturliste

For andre dokumenttyper enn de som er nevnt i litteratureksempelene, se Publication manual of the American Psychological Association (APA, 2001). Denne kan lånes på dagslån i Biblioteket.

Legg spesielt merke til tegnsetting, og bruk av kursiv og store bokstaver.

Det skal være dobbel linjeavstand mellom referansene. For referanser som består av mer enn én linje, skal det brukes innrykk ved andre og senere linjer i referansen.

Rekkefølge på innførslene i litteraturlista:

- Litteraturlista ordnes alfabetisk etter forfatter, etter tittel hvis verket ikke har forfatter
- Flere verk av samme forfatter(e): eldste verk først
- Dersom det er innførsel på tittel eller korporativ forfatter, ignorer evt. innledende, foranstilte artikler som en, det, den, a, the. Rekkefølgen blir da:

Bull, A. (2003)....
The history of medicine. (1992).....
Iversen, K. (2000).....
Det Norske travselskap. (2001)....

Innhold:

- [Forfatter\(e\)](#)
- [Bøker](#)
- [Kapitler i bøker](#)
- [Tidsskriftartikler](#)
- [Tidsskriftartikler på web \(Internett\)](#)
- [Bidrag ved konferanser](#)
- [Avisartikler](#)
- [Norske offentlige publikasjoner](#)
- [Kompendier utgitt av Norges idrettshøgskole](#)
- [Oppslagsverk](#)
- [Webdokumenter](#)
- [Programvare](#)
- [Video/DVD](#)
- [Publikasjoner under trykking](#)

Forfatter(e)

Ingen forfatter

Av med lua: Noen moralske betraktninger. (1993). Jongskollen: Thomsforlaget.

Tittel settes på forfatters plass.

2-6 forfattere

Syversen, N., Eide, S., Wold, T. & Hansen, N.

Alle skal med, og med & foran det siste navnet

Flere enn 6 forfattere

Berg, P., Hansen, A., Nilsen, K., Berg-Andersen, C., Wold, H., Klausen, J. et al. (1994)

De 6 første forfatterene føres opp, med "et al." etter.

Korporativ forfatter

Norges idrettsforbund og olympiske komité. (2001). *Strategiplan for norsk idretts internasjonale arbeid: 2002-2006*. Oslo: NIF.

World Cancer Research Fund. (2009). *Guidelines for cancer prevention*. London: WCRF.

Bøker

Ta med følgende opplysninger i referansen hvis de finnes i kildedokumentet (merk bruken av parentes, kursiv m.m.). Skrives i de fleste tilfeller i denne rekkefølgen:

**Forfatter. (Forkortelse for redaktør). (Årstall). Tittel: Undertittel (Utgave). (Serietittel).
Utgivelsessted: Forlag.**

Boktitler: skal være kursivert

Store bokstaver: første bokstav i tittel og eventuelt undertittel

Høigaard, R. & Lidbom, P. A. (1999). *Gruppepsykologi i idrett*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Dahl, T. E. et al. (1994). *Musikk, dans, drama: Grunnkurs*. Oslo: Gyldendal.

Utgaveopplysninger: angis på referansens språk, og oppgis bare hvis det ikke er 1. utgave.

Redaktørfunksjonen angis på referansens språk.

Serietittel plasseres før utgivelsesstedet.

Asmervik, S., Ogden, T. & Rygvold, A. (Red.). (1999). *Innføring i spesialpedagogikk* (3. utg.). (Spesialpedagogikk; 12). Oslo: Universitetsforlaget.

Williams, J. M. (Ed.). (2001). *Applied sport psychology: Personal growth to peak performance* (4th ed.). Mountain View, CA: Mayfield.

Forlag: ord som for eksempel Publisher og Inc. tas ikke med.

Flere utgivelsessteder: Før opp kun det første. Stat/land kan tilføyes hvis mulighet for forveksling.

Bale, J. & Christensen, M. K. (Eds.). (2004). *Post-Olympism?: Questioning sport in the twenty-first century*. Oxford: Berg.

Hovedfagsoppgave Doktorgradsavhandling

Mytting, I. (2000). *Snøskredulykker: En studie av snøskredulykker som involverer utøvere av friluftsliv*. Hovedfagsoppgave ved Norges idrettshøgskole, Oslo.

Steen-Johnsen, K. (2004). *Individualised communities: Keep-fit exercise organizations and the creation of social bonds*. Doktorgradsavhandling ved Norges idrettshøgskole, Oslo.

Øversetter og opplysninger om **originalutgave** tas med.

Giddens, A. (1994). *Modernitetens konsekvenser* (oversatt av S. Schultz Jørgensen). København: Hans Reitzels forlag. (Originalutgaven utgitt i 1990).

Flerbindsbøker: referanser til henholdsvis hele verket og til et enkeltbind.

Olstad, F. & Tønnesson, S. (1986-1987). *Norsk idretts historie* (2 bind). Oslo: Aschehoug.

Tønnesson, S. (1986). *Norsk idretts historie: Bind 2*. Folkehelse, trim, stjerner 1939-1986. Oslo: Aschehoug.

Årbøker

Årbøker med forfatter/redaktør behandles som bøker med forfatter/redaktør, mens årbøker uten redaktør behandles som bøker uten forfatter/redaktør.

Norges fotballforbund. (2008). *Årsrapport...* Oslo: NFF

Hagen, N. & Nilsson, A. (Red.). (2005). *Høydehusets årbok*. Hamar: Høydehuset

Snø & ski (årbok). (2007). Oslo: Grøndahl

Kapitler i bøker

Ikke inverter navnene på verksdokumentets redaktører, siden det er innførsel på kapitlets forfatter.

Duesund, L. (1998). Den skolerte kroppen. I: F. Skårderud & P. J. Isdahl (Red.), *Kroppstanker: Kropp, kjønn, idéhistorie*. (s. 232-246). Oslo: Universitetsforlaget.

Tidsskriftartikler

Både **navnet på tidsskriftet** og **volum/årgang** skal være kursivert (ikke tidsskriftnummeret).

Nummer (i parentes) tas bare med der hvor hvert tidsskriftsnummer begynner med side 1.

Store bokstaver brukes på substantiv/adjektiv i engelske tidsskriftnavn, men i **artikkelens tittel** er det bare første bokstav i tittel og evt. undertittel som skal ha stor bokstav.

Fasting, K., Brackenridge, C. & Sundgot-Borgen, J. (2004). Prevalence of sexual harassment among Norwegian female elite athletes in relation to sport type. *International Review for the Sociology of Sport*, 39, 373-386.

Goksøyr, M. & Olstad, F. (2004). Mellom "folkeoppdragere" og "sensasjonspakk": Et historisk perspektiv på medier og fotball. *Moving Bodies*, 2(2), 19-32.

Tidsskriftsupplement

Andersen, T. E., Engebretsen, L. & Bahr, R. (2004). Rule violations as a cause of injuries in male Norwegian professional football: Are the referees doing their job? *American Journal of Sports Medicine*, 32(Suppl. 1), 62S-68S.

Temanummer

Seippel, Ø. (Red.). (2001). Idrett [Temanummer]. *Sosiologi i dag*, 31(1).

Her er en referanse til hele nummeret.

Abstrakt

I dette eksemplet er abstraktet (sammendraget) originalkilden.

Hussain, S. T. et al. (1994). The effect of exercise on the kinetics of blood flow in lower limb arteries in humans [Abstrakt]. *European Journal of Applied Physiology*, 69(Suppl.), S15.

Manuskript som er innlevert, men foreløpig ikke akseptert av utgiver

Karlsen, H. (2009). *Trollene i Hedalskogen: Finnes de?* Manuskript innlevert for utgivelse.

Navn på tidsskriftet eller forlaget manuskriptet er sendt til, skal ikke oppgis.

Tidsskriftartikler på web (Internett)

NB! Hvis tidsskriftartikkelen er en tro kopi av den trykte utgaven (PDF), kan referansen skrives på samme måte som artikler i trykte tidsskrifter.

Ifølge APA (2001, s. 271) skal det føyes til "Elektronisk versjon" i skarpe klammer rett etter tittelen, men vi anbefaler at du **utelater** dette.

Butler, R. J., Davis, I. S. & Hamill, J. (2006). Interaction of arch type and footwear on running mechanics. *American Journal of Sports Medicine*, 34, 1998-2005.

Tidsskriftartikkelen er **forskjellig fra den trykte utgaven og/eller mangler sidetall** (ikke PDF).

McWhirter, J. P. & Pennington, C. R. (1994). Incidence and recognition of malnutrition in hospital. *British Medical Journal*, 308, 945-948. Hentet 13. desember 2006 fra <http://www.bmj.com/cgi/content/full/308/6934/945>

Artikkelen er utgitt i et **tidsskrift som bare finnes på Internett**.

Park, N. & Peterson, C. (2003, December 18). Early intervention from the perspectives of positive psychology. *Prevention & Treatment*, 6, Article 35. Hentet 13. desember 2009 fra <http://psycnet.apa.org/journals/pre/6/1/35c.pdf>

Elektronisk forhåndspubliserings i påvente av trykt utgivelse (E-pub ahead of print)

DOI skal oppgis der det finnes. DOI står for "digital object identifier", og er en Internettadresse (URL) som alltid vil peke til et dokument selv om dokumentet f.eks. er flyttet fra en webside til en annen.

Nauck, T. & Lohrer, H. (2009). Translation, cross-cultural adaption and validation of the German version of the foot and ankle ability measure for patients with chronic ankle instability. *British Journal of Sports Medicine*, under utgivelse. Hentet 14. desember 2009. doi:10.1136/bjism.2009.067637

Owe, K.M., Nystad, W. & Bø, K. (2008). Correlates of regular exercise during pregnancy: the Norwegian Mother and Child Cohort Study. *Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sports*, under utgivelse. Hentet 21. august 2008 fra <http://www3.interscience.wiley.com/cgi-bin/fulltext/120736626/PDFSTART?CRETRY=1&SRETRY=0>

Bidrag ved konferanser

Pedersen, K. (2003). Is it "uncool" to like nature?: Young people's narratives on nature. I: P. Becker & C. Sack (Eds.). *Sharing diversity and building up European networks: Proceedings of the 6th European Conference of EOE*. (s. 29-38). Czarnocin: European Institute for Outdoor Adventure Education and Experiential Learning.

Avisartikler

Leander, S. (2003, 20. mai). Sykelig appetitt på trening. *Aftenposten*, s. 33.

Stokkan, M. (2004, 3. april). Ut av skyggen. [Intervju med fotballtrener Ola By Rise]. *Dagbladet*, s. 46.

Norske offentlige publikasjoner

Det fullstendige navnet på lover og forskrifter etterfølger kortnavn og årstall. Det er ikke nødvendig med utgiversted og departement, da alle lover vedtas av Stortinget og utgis i Oslo.

Trykt (papir) utgave

Personopplysningsloven (2000). *Lov om behandling av personopplysninger: Trådt i kraft 1. januar 2001*.

Forskrift om opptak, studier og eksamen ved NIH (2005). *Forskrift om opptak, studier og eksamen ved Norges idrettshøgskole: Trådt i kraft 26. mai 2005 nr. 1811*.

NOU 2001: 22 (2001). *Fra bruker til borger: En strategi for nedbygging av funksjonshemmende barrierer*. Oslo: Statens forvaltningstjeneste.

St.meld. nr 14 (1999-2000). *Idrettslivet i endring: Om statens forhold til idrett og fysisk aktivitet*. Oslo: Kulturdepartementet.

Endret lov

Personopplysningsloven (2000). *Lov om behandling av personopplysninger: Trådt i kraft 1.januar 2001, sist endret 19.desember 2008*.

Legg til "sist endret" etter tittelen.

På web (Internett)

NOU'er, stortingsforhandlinger m.m. ligger i fulltekst på www.regjeringen.no, ajourførte lover og forskrifter på www.lovdatab.no.

Personopplysningsloven (2000). *Lov om behandling av personopplysninger: Trådt i kraft 1.januar 2001*. Hentet 10. april 2008 fra <http://www.lovdatab.no/all/nl-20000414-031.html>

Forskrift om opptak, studier og eksamen ved NIH (2005). *Forskrift om opptak, studier og eksamen ved Norges idrettshøgskole: Trådt i kraft 26. mai 2005 nr. 1811*. Hentet 10. april 2008 fra http://www.lovdatab.no/cgi-wif/wiftdles?doc=/usr/www/lovdatab/for/sf/kd/kd-20050526-1811.html&emne=nih*&&

NOU 2001:22 (2001). *Fra bruker til borger: En strategi for nedbygging av funksjonshemmende barrierer*. Oslo: Statens forvaltningstjeneste. Hentet 25. februar 2005 fra <http://www.regjeringen.no/nb/dep/aid/dok/nouer/2001/nou-2001-22.html?id=143931>

St.meld. nr 14 (1999-2000). *Idrettslivet i endring: Om statens forhold til idrett og fysisk aktivitet*. Oslo: Kulturdepartementet. Hentet 25. februar 2005 fra <http://www.regjeringen.no/nb/dep/kkd/dok/regpubl/stmeld/19992000/stmeld-nr-14-1999-2000-.html?id=192652>

Kompendier utgitt av Norges idrettshøgskole

Kompendier (artikkelsamlinger) utgis bare til internt bruk på høgskolen. De inneholder kapitler fra bøker eller tidsskriftartikler med original paginering. **Du følger reglene for de enkelte dokumenttyper.**

Oppslagsverk

Innførsler i leksikon og ordbøker.

Tittel settes på forfatters plass når innførselen ikke er registrert med forfatter.

I kapittel 1 nevner vi at du ikke trenger å oppgi kilder til allment kjente opplysninger og synspunkter. Dette kan for eksempel gjelde opplysninger som du har funnet i slike oppslagsverk som i eksemplene under. Oppgi i alle tilfeller kildene hvis du gjengir ordrett lengre tekster, eller klart "låner" argumentasjon derfra.

Ettbindsverk

Nandrolone. (2003). I: *Dorland's illustrated medical dictionary* (30th ed., s. 1220). Philadelphia: Saunders.

Flerbindsverk

Haugen, K. (1971). Vannpolo. I: *Idrettens leksikon* (Bind 4, s. 278-283). Oslo: Teknisk forlag.

Forkjørsvet. (1979). I: *Aschehougs og Gyldendals store norske leksikon* (Bind Er-F, s. 453). Oslo: Kunnskapsforlaget.

Webdokumenter

Opplysninger om når du lastet ned kilden ("Hentet") tas med.

Ikke oppgi noen sidetall, da web-dokumenter - i motsetning til trykte dokumenter - ikke har klart definerte sider (unntak: dokumenter i PDF-format).

Enkeltstående dokumenter, med og uten kjent forfatter.

Scheibeler, E. (2004). *Merchants of deception*. Hentet 13. desember 2006 fra <http://www.merchantsofdeception.com/>

Alert all passengers. (u.å.). Hentet 25. februar 2005 fra <http://www.quacksforus.com>

Uten årstall (u.å.)

Del av et annet web-dokument (med og uten egen selvstendig URL)

Harnack, A. & Kleppinger, E. (2003). Using Chicago style to cite and document sources. I: *Online!: A reference guide to using Internet sources* (kapittel 7). Hentet 25. februar 2005 fra <http://www.dianahacker.com/resdoc/>

Tørisen, H. M. (Red.). (24. februar 2005). Hvordan bli kvitt gamle legemidler. I: *Felleskatalogen: Pasientutgave* (kapittel 16). Hentet 25. februar 2005 fra <http://www.felleskatalogen.no/pasientutgave/>

Dokumenter tilgjengelige fra websiden til universiteter m.fl.

Hanson, U. C. (2002). *Vad är en vetenskaplig artike?* Hentet 25. februar 2005 fra Web-siden til Karolinska Institutets Universitetsbibliotek: <http://ki.se/content/1/c4/54/02/Vetenskaplighet.pdf>

Definisjon(er) fra webside

Olympiatoppen (u.å.). *Definisjon av toppidrett*. Hentet 8.mai 2009 fra <http://www.olympiatoppen.no/olt/strategi/hvaertoppidrett/page910.html>

Programvare

Mat på data (5.0) [Programvare]. Hentet 3.oktober 2009 fra <http://matportalen.no/Emner/matpadata>

Video/DVD

Skard, H. (2003). *Kunsten å være i bevegelse* [Videokassett]. Oslo: Norges idrettshøgskole.

Enoksen, E. (2003). *Din personlige trener: Mer enn 400 øvelser* [DVD-plate]. Oslo: Norges idrettshøgskole

Publikasjoner under trykking

Falch, E. E. & Isachsen, M. S. (under trykking). Brain stem. *Journal of Cerebral Activity*.

6. Bruk og gjengivelse av tabeller, figurer eller bilder

For å bruke en tabell eller utdrag fra en tabell/figur/bilde fra en annen kilde, må man innhente tillatelse fra originalforfatter og rettighetshaver og kreditere denne/disse. Brevet/brevene hvor det gis tillatelse skal legges ved oppgaven/det faglige arbeidet.

Hvis forfatter/rettighetshaver har vært død i 70 år eller mer, kan tabellen/figuren/bildet brukes uten tillatelse. Merk at du allikevel skal oppgi navnet på den som har laget tabellen/figuren/bildet. Er det vanskelig å vite hvor lenge forfatter/rettighetshaver har vært død, kan man kontakte forlaget. Eksisterer ikke forlaget lenger, kan eventuelt Biblioteket prøve å hjelpe deg.

Inneholder tabellen/figuren/bildet "test items" må tillatelse også innhentes fra rettighetshaver/ forfatter av undersøkelsen.

Enhver reprodusert tabell/figur/bilde må følges av en fotnote på den siden tabellen/figuren/bildet står. Fotnoten må kreditere originalforfatter og rettighetshaver. Kilden gjengis **ikke** på nytt i litteraturlisten.

- **Eksempel på note ved gjengivelse av figur fra en tidsskriftartikkel:**

Note. Fra "Artikkeltittel," av E. N. Forfatter og C. O. Forfatter, 2000, Tidsskrifttittel, 50, s.22. Copyright 2000 Navn på rettighetshaver. Gjengitt med tillatelse.

- **Eksempel på note ved gjengivelse av figur fra en bok:**

Note. Fra "Boktittel" (s.103), av E. N. Forfatter og C. O. Forfatter, 1999, Utgivelsessted: Utgiver. Copyright 1999 Navn på rettighetshaver. Gjengitt med tillatelse.

- **Eksempel på note ved gjengivelse av en tilpasset tabell fra en webside (originaltabellen består av 13 sider, men kun en liten del av tabellen er aktuell):**

Note. Fra http://folk.uio.no/runeb/antioksidant_tabell.htm, 1999, Utgivelsessted: Utgiver. Copyright 1999 Navn på rettighetshaver. Tilpasset med tillatelse.

Ved eksempel på gjengivelse av tabell fra en tidsskriftartikkel kan noten f. eks. innledes med: Note. Data i kolonne 1 er fra "Artikkeltittel" ... osv.

7. Skal du skrive på engelsk?

7.1 Oversettelse

Diverse opplysninger i både teksthenvisningene og i litteraturlista må oversettes til engelsk. Her er noen av de mest vanlige oversettelsene:

I teksthenvisningene:

- "as cited in" (for "sitert av")
- "personal communication" (for "muntlige kilder")
- "e-mail" (for "e-post")

I teksthenvisningene og i litteraturlisten:

- "in press" (for "under trykking")
- "n.d." (for "u.å." (= uten årstall))
- "p." eller "pp." ("s." for sidetall)

I litteraturlista:

- Litteraturlista skal kalles "References"
- Kapitler i bøker: "In" istedenfor "I."
- Internett dokumenter: "Retrieved from" istedenfor "Hentet fra"
- "Hovedoppgaver" oversettes til "Master's thesis"
- "Doktorgradsavhandlinger" oversettes til "PhD thesis" eller "Doctoral dissertations" osv.

Opplysninger om redaktør og utgave skal forøvrig alltid stå på det språket referansen er på (se eksempler under Bøker, s. 12).

Skriv titlene i norskspråklige referanser (tidsskriftartikkel, bok, kapittel i bok) på norsk, skriv deretter den engelske oversettelsen i skarpe klammer:

Sundgot-Borgen J. (2004). Spiseforstyrrelser i idretten [Eating disorders among athletes].
Tidsskrift for Den norske lægeforening. 124, 2126-2129.

Norske korporative forfattere kan oversettes til sine offisielle engelske navn.

Norges idrettshøgskole skal for eksempel skrives "Norwegian School of Sport Sciences".

7.2 Hvis du skal publisere i engelskspråklige tidsskrifter:

Du må følge anbefalingene i Publication manual of the American Psychological Association fra 2001 om linjeavstand og "hanging indent" (s. 299).

Boka anbefaler også at doktorgradsavhandlinger skal kalles for "unpublished" hvis de ikke er registrert i Dissertation Abstracts International. Dette gjelder også for "master's thesis" som er utgitt på universiteter og høyskoler utenfor USA (s. 260-262).

Se i samme bok som er nevnt over, om "Footnotes and notes" (s. 300) og "Footnotes in text" (s. 202).

8. Fotnoter

Fot- eller sluttnoter brukes til å gi tilleggsinformasjon som man ikke ønsker å ha inne i den løpende teksten fordi denne informasjonen ikke hører hjemme i den argumentasjonen som føres, men som det likevel er ønskelig å ha med.

Vi anbefaler å bruke fotnoter framfor sluttnoter fordi dette er mer leservennlig.

Fotnotene plasseres nederst på samme side som henvisningen i teksten. Bruk fortrinnsvis tall etter et enkeltord eller en setning som henvisning til fotnoten. Det finnes en egen funksjon for skriving av fotnoter på pc'er.

Begrens bruken av fotnoter. Hvis den informasjonen du har plassert i en fotnote virkelig er viktig, bør du overveie **om den bør med i den løpende teksten** (se eksempel under). Hvis ikke, vurder om den bør sløyfes.

Eksempel:

Du ønsker å fortelle litt om forskjellige toppidrettsutdanninger og deres tilbud. Informasjonen finner du på hjemmesidene til utdanningene (www.ntg.no m.fl.). For å vise til hvor du har hentet informasjonen fra, skriver du "Hentet fra www.ntg.no" etter avsnittet om NTG osv.

9. Referansehåndteringsverktøy

Referansehåndteringsverktøy benyttes for lagring og gjenfinning av referanser.

Du kan dessuten bruke de til å lage henvisninger i teksten og generere litteraturlister med ulike format, bl.a. APA-standarden.

Reference Manager er et av flere referansehåndteringsverktøy. Andre verktøy som er vanlige i bruk er Endnote og RefWorks.

NIH har site-lisens på Reference Manager versjon 12. Ta kontakt med Biblioteket for mer informasjon, eller IKT-avdelingen for installering av programmet.

Biblioteket på Norges idrettshøgskole har foreløpig ikke noe tilbud om undervisning i bruk av Reference Manager. Her er imidlertid en lenke til en veiledning laget av Medisinsk bibliotek på Oslo Universitetssykehus Ullevål: http://www.ullevål.no/stream_file.asp?iEntityId=22122.

Les gjerne gjennom denne veiledningen før du anskaffer/bruker programmet. En rask gjennomlesing vil gi deg et visst inntrykk av hvor mye tid og arbeid det vil kreve å sette seg inn i og bruke dette verktøyet.

10. Litteraturliste

American Psychological Association. (2001). *Publication manual of the American Psychological Association* (5th ed.). Washington: APA.

Harnack, A. & Kleppinger, E. (2003). Using Chicago style to cite and document sources. I: *Online!: A reference guide to using Internet sources* (kapittel 7). Hentet 25. februar 2005 fra <http://www.bedfordstmartins.com/online/cite7.html>

International Committee of Medical Journal Editors. (oktober 2004). Uniform requirements for manuscripts submitted to biomedical journals: Writing and editing for biomedical journals. Hentet 25. februar 2005 fra <http://www.icmje.org/>

National Library of Medicine. (9. juli 2003). Uniform requirements for manuscripts submitted to biomedical journals: Sample references. Hentet 25. februar 2005 fra http://www.nlm.nih.gov/bsd/uniform_requirements.html

Raymon H. Mulford Library. (2004). Instructions to authors in the health sciences. Hentet 25. februar 2005 fra <http://mulford.meduohio.edu/instr/>

Spangen, I. C. (25. august 2004). Henvisning til kilder og utforming av litteraturliste. Hentet 25. februar 2005 fra <http://www.jbi.hio.no/bibin/KoG/kat/kilder.htm>

Reference manager 12. (2009). Hentet 16. desember 2009 fra Web-siden til Medisinsk bibliotek på Oslo Universitetssykehus Ullevål: http://www.ullevaal.no/stream_file.asp?iEntityId=22122

The University of Queensland Library. (juni 2005). *Vancouver style: "How to" guide*. Hentet 7. september 2006 fra <http://www.library.uq.edu.au/training/citation/vancouv.pdf>